

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 16. ЈАНУАРА 1892.

ГОД. XVII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 8.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Илази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака представа, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно.

ЈОВАН ЂОРЂЕВИЋ

(Наставак.)

Тако је позориште било у непрестаној кризи и трзавици. Најпосле 1873. дође и до катастрофе. Јуна 10. позориште се затвори на неизвесно време и глумци буду са тромесечном платом отпуштени. На исплату глумаца потрошено је 2000 дуката. Таква огромна свота, разумно употребљена, могла је позоришту послужити као лек, а сад је употребљена на изгубљење трошкова позоришта. Позориште је поново отворено у марту 1874., али су многе од најбољих снага оставиле београдско позориште за свагда. Ту рану позориште ни до данас није преболело.

После тог жалосног искуства није чудо, ако је Ђорђевић изгубио веру и поуздање, да ће скоро наступити боља времена за позориште. Седам година је ваљао Сизифов камен уз брдо, па се умorio. Од тог времена је опет радио, колико је само могао, али га је воља неодољивом силом привлачила омиљеном наставничком позиву. Фебруара 6. године 1876. буде постављен за директора и професора шабачке полугимназије,¹⁾ од куда га преместе у августу 1878. за директора гимназије београдске. Из те гимназије буде премештен крајем децембра 1880. у учитељску школу, а из ове 13. августа 1888. у Велику Школу. Од 1882.

¹⁾ Ђ. Малетић вели на стр. 970. своје „Грађе“: „Г. Ђорђевића, утрубена удвојеним дугим радом по молби разрешни министар од дужности заступника интендантова и т. д. — Год. 1878. постао је драматургом Змај-Јовановић.

до 1891. предавао је општу историју у вишој женској школи.

Од јануара 1887. постао је наставником младоме краљевићу Александру. Предавао му је Латински језик и Географију. Исте године пратио је краљевића, као његов наставник, на путу краљице Наталије преко Букурешта, Јаша, Одесе у Крим. Пут је трајао два месеца. Становали су у Јалти, па су отуда правили излете по дивној питомој југоисточној обали Кrima, походили су красне летњиковце и паркове: царску Ливадију, Оријанду, Гаспру, Кореиз, Мисхор, Алупку, Масандру, Микитски Сад и Јурзуф, Пушкиново пребивалиште. При крају маја пловили су мањом до Севастопоља, оданде железницом у Бахчесарај, некадашњу престоницу татарских канова и Симферопољ, столицу губерије, а из Бахчесараја на колима у Успенски Манастир и опустели град Чуфут-кале. Повратак је био преко Одесе и Сулине, а отуда Дунавом до Београда.

Јула 1888. путовао је Ђорђевић у свити краља Милана, као наставник краљевића Александра, преко Беча прво у Крањску на бледско језеро (Veldes), а отуда у Тиролску у Тоблах, у Абацију на обалу јадранскога мора и у Штајерску у Глајхенберг. Најпуту из Тоблаха у Абацију походили су чувену пећину у Постојни (Adelsberg), осветљену са 8

хиљада стеаринских свећа и 24 хиљаде електричних пламенова. На дан рођења краљевића (2. авг.) правили су излет из Тоблаха до Кортине у јужној Тиролској. На том су путу неких 40 минута возили се по земљишту краљевине Италије и одмарали се на обали лепог планинског језера Мизурине, које лежи 1800 метара над морем. Код тог је језера добио Ђорђевић орден Св. Саве III. степена.

Јована Ђорђевића почастовала су наша књижевна и просветна друштва својим чланством. Тако је он почасни члан „Матице Српске“; члан Учевог друштва у Београду и Друштва за српско народно позориште. Много година је био члан Главног просветног Савета, а и сад је члан Одбора за испите професора средњих школа.

(Наставиће се.)

РАД СРПСКОГА КРАЉЕВСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

У 1890 ГОДИНИ.

(Наставак.)

Гђиџа Велика Никринова, стални члан, имала је до 10 фебруара 2500 динара плате на годину. Од 10 фебруара повишена јој плата на 2800 динара.

Гђиџа Перса Павловићка била је до 10 фебруара статисткиња и певачица и имала је 720 динара плате на годину. Од 10 фебруара повишена јој плата на 800 динара и постављена је за привременог члана.

Гђиџа Зорка Ђуринићева примљена је 10 фебруара за привременог члана и дато јој 800 динара плате на годину.

Гђиџа Персида Сотировићева примљена је 10 фебруара за привременог члана и дато јој плате 800 динара на годину. У августу се поболела. По одлуци позоришног одбора давато јој од 1 октобра до краја године по 30 динара месечно у име издржавања. Уштеђено је од њене плате: 109,98 динара.

Плате певачицама и статисткињама, шаптачу и сценаристу. *Мила Радковићка*, статисткиња и певачица 720 дин. — *Мара Динуловићка* статисткиња и певачица 720 дин. — *Даница Николићева* статисткиња и певачица 720 дин. — *Вукосава Зорићева* статисткиња и певачица 720 дин. — *Јелена Ђорђевићка* статисткиња и певачица 576 дин. — *Лепосава Тодоровићка* статисткиња и певачица

576 дин. — *Љубица Станојевићка* статисткиња и певачица 480 дин. — *Душан Лакић*, шаптач 1200 дин. — *Михаило Рисантијевић*, сценарист 960 дин.

Додаци административном особљу: *Милораду П. Шапчанину* управитељу 1000 дин. — *Тоши Пинтеровићу* благајнику 864 дин. *Тоши Анастасијевићу* секретару 480 дин. — *Марку Станишићу* надзорнику куће 200 дин. — *Јеврему Божковићу* надзорнику позорнице 200 дин.

Актом г. министра просвете и црквених послова, од 30 децембра 1882 године ПБр. 10 430, дат је управитељу додатак годишњи у 1000 динара. Изјавом од 5 октобра 1890 године Бр. 439 управитељ се овога додатка одрекао, у интересу штедње.

По акту г. министра просвете и црквених послова, од 9 априла 1883 године ПБр. 2820, имао је позоришни благајник 864 динара додатка годишње, као награду за вршење новчарске дужности. Актом г. министра просвете и црквених послова, од 10. октобра 1890 године ПБр. 15 640 укинут је овај додатак, у интересу штедње.

Г. Тоша Анастасијевић, стални члан, врши поред глумачке дужности још и дужност позоришног секретара и чувара улога и дела. За тај посао прима на годину 480 динара додатака.

(Свршиће се.)

ХИСТИК.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Пут око земље за осамдесет дана са предигром: Опклада за милион“. Глума с певањем, играњем у 5 раздела и 14 слика.)

Приказ те поучне и забавне глуме, дватпут узастопце, испао је на велико задовољство наше публике, која је позориште, нарочито први дан, лепо испунила и том свом задовољству давала често видљива израза тапшањем и изазивањем, што су наши вредни глумци потпуно и заслужили, играјући улоге своје онако све по типару. Особиту глипкост, окретност и живањност показао је г. Добриновић као Паспарту. Тај хитлени, промуђурни, hic et ubique пробисвет нашао је верног оличитеља у нашем многоличном rag excellence комичару, који се воли прометати и претворати се у најразличније људе, што служи само на дику њему и његовој многостручности. Г. Миљковић, као Филиас Фог, стоји у лепој успомени наше публике. Успомену ту оживио је и освежио је и овом приликом одмереном и промереном вештом игром својом. Добро се држао и г. Бакаловић у свакој згоди и незгоди, у које долази са свог њушкања као детектив Фикс. Врло је лепо изгледала и г. Вујићка као Ауда, удовица индијскога Раџаха. Лепа појава и још лепша страсна игра њезина произвели су леп утисак на свакога, а тиме је одговорила једно и законима о хармонији, која треба да влада између појаве и игре глумачке. Г. Спасић вешто је умео да изнесе све настраше особине американца Ерђибелда. Г. Марковићка била је изврсна као робиња Накахира. С похвалом морамо споменути г. Бакаловићку, која је вешто приказала сетну, невеселу Немеју, а тако исто и г. Миљковићку, која је жива и окретна била у малој улози праље Маргарете. Потпуно је одговорио тешком задатку свом г. Васиљевић, као крвожедни поглавица индијански. Већ по оном његовом дивљем, помамном, зверском скакању, па по оним дивљачким гестима видео си, да имаш послана с човеком, који ћи радо и весело ната��ао на ражањ и испекао сваког, који вије од његова соја и колена. Лепо је изгледао и добро се држао и г. Рајковић, као Мустафа — паша, гувернер у Сујецу. Њему вије ни у чему попуштао ни г. Славнић, врховни свештеник брамински, а тако исто и сви остали, као: г. Лукић (Стјуарт), г. Марковић (Фланаган), г. Жикић (Ралф), г. Илић (Кромарти и после, чиновник судски), г. Стефановић (Пит), г. Васиљевићка (Балајда), г. Лукићка (Нелида), г. Т. Станковић (стржкар), г. Станковић (Парс), па још и они дивљи индијанци учили све, што су год могли, а где који од њих и оно, што иначе нису могли, те је тако представа ишла добро и складно.

0.

(„Задужбина цара Лазара“, слика из српске прошлости у 5 раздела, од М. П. Шапчанина приказана је у недељу 12. јануара први пут у корист позоришне дружине и постигла је леп успех у сваком погледу. Представа би исцала много сјајније, да је могла стићи нарочито за ово дело затворијена позоришна гардероба, коју је управа кр. српског народног позоришта у Београду обећала уступити за ову представу. Ќто није могло бити сада, биће у недељу 19. јануара о. г. када ће се „Задужбина Цара Лазара“ давати по други пут, те ћемо тако имати прилике, да се дивимо лепом, укусном, богатом и по кроју онога времена затворијеном оделу. Још ћемо имати и ту радост, што ћемо моћи том приликом у нашој средини поздравити писца „Задужбине“, г. Милорада П. Шапчанина, који је обећао, да ће доћи на ту представу.

С хвалом морамо споменути браћу Поповиће, који су драговољно уступили за представу „Задужбине цара Лазара“ све потребне златом богато извезене одежде, рипиде и друге утвари цркве.

(Ред позоришних представа.)

У четвртак 16. јануара: „Жене у уставном животу“. Шаљива игра у 3 чина, написао Коломан Тот, превео Ј. М. Шимић.

У суботу 18. јануара: „Дон Цезар од Вазана“. Драма у 5 чинова, од Диманоара, превео Н.

У недељу 19. јануара по други пут: „Задужбина Цара Лазара“. Слика из српске прошлости, с певањем, у 5 раздела, написао М. П. Шапчанин. Музика од Шлезингера и Дубека. (Управа кр. српског народног позоришта у Београду, — по што су сада сметње уклоњене — уступа за ову представу цело нарочито за ово дело затворијено одело с целим прибором заједно.)

СИТИЦЕ.

(По што ли је пљусак.) Дође неки Сремац са својим рођаком, ђаком, у већу кавану у Нови Сад. Он запште себи једну каву, а ђак не хтедне ништа поручити осим чаши заслађене воде. Кад су попили, што су били наручили, зовне Сремац каванска момка да плати и упита га: „Колико, море, имам да платим?“ — „Кава 12 новчића, а чаша воде 10 новчића“ — одговори брзо келнер. — „Десет новчића овогашна чаша воде!“ — узвикну сремац зачујено. „А по што ли је овде у вас пљусак?“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

42. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 23.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 16. ЈАНУАРА 1892.

ЖЕНЕ У УСТАВНОМ ЖИВОТУ.

Шаљива игра у 3 чина, од Коломана Тота, превео Јустин Милан Шимић.

Редитељ: Добриновић.

ОСОБЕ:

Валента Банфалви, газда на селу	— — — — —	Ружић
Христина, његова жена	— — — — —	Д. Ружићка
Илка, његова кћи	— — — — —	М. Марковићка
Виљем Берчеји	— — — — —	Марковић
Челеји, газда на селу	— — — — —	Стевановић
Сеоски певац	— — — — —	Илић
Истирка, његова жена	— — — — —	Д. Васиљевићка
Фаника Питварошиница	— — — — —	Т. Лукићка
Барбоч, крчмар	— — — — —	Добриновић
Јован, бенфалвијев слуга	— — — — —	Станковић
Селеји	— — — — —	Васиљевић
Барон Сланкамени	— — — — —	Бакаловић

Народ и гости. — Збива се први чин у Банриту, а други и трећи у Пешти,
у садашње време.

Војничка музика петроварадинске пешачке пуковније бр. 70. свираће ове комаде:

- „Потпури“ из оперете: „Лепа Галатеја“, од Супе-а. — 2. „Мицика.“
Брза полка, од Драгона. — 3. одломак из „ђачког растанка“,
од Толингера.

У суботу 18. јануара: „Дон Џезар од Базана.“ Драма у 5 чинова, написао
Диманоар, превео Н.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 $\frac{1}{2}$ САХАТА.